

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ضيافت خلیل

نشریه ضیافت خلیل، ویژه‌نامهٔ اربعین، ۱۴۰۲ هـ.ش، ۱۴۴۵ هـ.ق

حوزه‌نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت

معاونت فرهنگی
مدیریت آموزشی و فرهنگی

پیاده روی اربعین پدیده‌ای ذو ابعاد، ذو بطون و ذو وجوه است؛ با وجود وجه تمدنی و بروز اجتماعی، بین‌المللی و استکبارستیزانه آئین اربعین، در عین حال این مسیر مقدس، نشانه و نماد یک سیرو مسیر درونی برای هر زائر و هر سالک قدم گذاشته در آن است. «سُنُّهُمْ آيَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ» (فصلت، ۵۳). گویی جاده نجف به کربلا به مثابه یک معبد و مسجد و پیاده روی در آن به مثابه یک اعتکاف سه روزه سیار است... در این شماره از ضیافت در قالب چند نکته مطالبی تقدیم می‌گردد.

اربعین و مفهوم «عدد چهل»

و پرستش گوساله به سرگردانی ۴۰ ساله محکوم شدند.

و...

در واقع «چهل» نماد کمال، تمام، بلوغ و رشد است؛ بعد از طی یک دوره اربعینی است که ابعاد روحی و عرفانی فرد تکمیل شده و به رشد و بلوغ می‌رسد. در قرآن هم به این نکته اشاره شده است: «وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كَرْهًا وَوَضَعَتْهُ كَرْهًا وَحَمَلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً...» (احقاف -۱۵) در این آیه چهل سالگی سن بلوغ و رشد انسان معرفی شده است.

چهل در فرهنگ عرفانی - اخلاقی شیعه، کمیتی است آمیخته و ممزوج با کیفیت؛ اکمال و اتمام بسیاری از صفات و ملکات بعد از چهل مرتبه اقدام یا چهل روز اخلاص یا چهل دوره تکرار شدن، نصیب انسان می‌شود.

تخمیر طینت آدم ابوالبشر علیه السلام در ۴۰ روز به اتمام رسید.

عقل آدمی در ۴۰ سالگی به بالاترین کمال خود در سرحد استعداد هر فرد می‌رسد. حضرت موسی علیه السلام ۴۰ روز به کوه طور دعوت شد تا الواح هفت گانه تورات را دریافت کند.

قوم بنی اسرائیل به دلیل کفران نعمت

چرایی اختصاص اربعین به امام حسین علیه السلام

پرسش:

چرا فقط برای امام حسین علیه السلام روز اربعین یعنی چهلم تعیین شده و برای امامان دیگر و حتی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله مراسم روز اربعین نداریم؟

پاسخ:

برای توضیح جواب این سؤال به این مطالب توجه کنید.

۱. فداکاری های امام حسین علیه السلام دین رازنده کرد و هیچ امامی به اندازه امام حسین علیه السلام، در زنده نگه داشتن دین اسلام نقشی نداشته است و این فداکاری ها را باید زنده نگه داشت، گرامیداشت روز عاشورا و اربعین، در حقیقت زنده نگه داشتن دین اسلام است.

۲. مصیبتی که حضرت امام حسین علیه السلام دید، برای هیچ امام و پیامبری پیش نیامده است و مصیبت امام حسین علیه السلام از همه مصیبت ها بزرگ تر و سخت تر بود.

۳. در ماه محرم سال ۶۱ حسین بن علی علیه السلام،

اولاد، خویشان و یاران او را کشتند و اسیران کربلا را به کوفه و شام بردند و همین اسیران داغ دیده روز اربعین شهادت امام حسین به کربلا رسیدند و همه مصائب روز عاشورا در آن روز تجدید شد و آن روز روز سختی برای خاندان پیامبر شد.

۴. دشمنان اسلام با به شهادت رساندن امام حسین علیه السلام قصد نابود کردن دین اسلام را داشتند. و تلاش کردند تا حادثه کربلا به کلی فراموش شود. شیعیان هم برای مقابله با اینها از هر مناسبتی استفاده می کردند. یکی از این مناسبت ها حادثه روز اربعین است.

۵. یکی از نشانه های مؤمن زیارت امام حسین در روز اربعین است. از حضرت امام حسن عسکری علیه السلام روایت شده است که علامت مؤمن پنج چیز است: ... و یکی از وظایف شیعیان را اهتمام به زیارت اربعین بر شمرده اند.

منبع: سایت پرسمان

اربعین، احیاگر یاد کربلا و شهادت

برگرفته از وبگاه KHAMENEI.R

رهبر معظم انقلاب:

«شهادت بدون خاطره، بدون یاد، بدون جوشش خون شهید، اثر خودش را نمی‌بخشد و اربعین، آن روزی است که برافراشته شدن پرچم پیام شهادت کربلا در آن آغاز شد»^۱.

... «شما فرض کنید اگر این شهادت عظیم در تاریخ اتفاق می‌افتاد، یعنی حسین بن علی علیه السلام و بقیه شهیدان در کربلا شهید می‌شدند، اما بنی امیه موفق می‌شدند همانطور که خود حسین علیه السلام و یاران عزیزش را از صفحه روزگار برافکنند و جسم پاکشان را در زیر خاک پنهان کردند، یاد آن‌ها را هم از خاطره نسل بشر در آن روز و روزهای بعد محو کنند، آیا این شهادت فایده‌ای برای عالم اسلام داشت؟ یا اگر هم برای آن روز اثری می‌گذاشت، آیا این خاطره در تاریخ برای نسل‌های بعد هم برای گرفتاری‌ها و سیاهی‌ها و تاریکی‌ها و یزیدهای دوران آینده تاریخ هم اثری روشن‌گر و افشاکننده داشت؟ اگر حسین شهید می‌شد، اما مردم آن روز و مردم نسل‌های بعد نمی‌فهمیدند شهید شده،

این خاطره چه اثری و چه نقشی می‌توانست در رشد و سازندگی و هدایت و برانگیختگی ملت‌ها و اجتماعات و تاریخ بگذارد؟ می‌دانید هیچ اثری نداشت. آری، حسین علیه السلام شهید می‌شد، خود او به اعلا علیین رضوان خدا می‌رسید؛ شهیدانی که کسی نمی‌فهمید و در غربت، سکوت و خاموشی شهید شدند، به اجر خودشان در آخرت می‌رسیدند... اما چقدر درس و اسوه می‌شدند؟ اربعین نشانگر تدبیر خاندان پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و احیاگر حقیقت شهادت است و در اربعین حسینی یاد شهادت حسین علیه السلام زنده شد.^۲

«اهمیت اربعین در آن است که در این روز، با تدبیر الهی خاندان پیامبر یاد نهضت حسینی برای همیشه جاودانه شد و این کار پایه‌گذاری گردید»^۳.

۱. ۲۲ آبان ۱۳۶۳.

۲. ۲۲ آبان ۱۳۶۳.

۳. ۲۹ شهریور ۱۳۶۸.

پیام حرکت عظیم اربعین، نجات دنیا است

رهبر معظم انقلاب:

ما امروز احتیاج داریم که حسین بن علی را به دنیا بشناسانیم؛ دنیای دچار ظلم و فساد و دنائت و لئامت، محتاج معرفت آزادگی حسینی و حرّیت حسینی است. امروز مردم دنیا، جوانهای دنیا، ملت‌های بی‌غرض، برای یک چنین حقیقتی دل‌هایشان میتپد؛ [اگر] امام حسین (علیه السلام) به دنیا معرفی بشود، اسلام معرفی شده است، قرآن معرفی شده است. امروز با صدها وسیله علیه اسلام و علیه معارف اسلامی تبلیغ میشود؛ در مقابل این حرکت خصمانه‌ی جبهه‌ی کفر و استکبار، حرکت معرفت حسینی میتواند یک‌تنه سینه سپر کند، بایستد و حقیقت اسلام را، حقیقت قرآن را به دنیا معرفی کند. منطق

حسین بن علی (علیهما السلام)، منطق دفاع از حق است، منطق ایستادگی در مقابل ظلم و طغیان و گمراهی و استکبار است. این منطق امام حسین است؛ امروز دنیا به این منطق نیازمند است؛ امروز دنیا شاهد حاکمیت کفر و استکبار و حاکمیت فساد است، دنیا شاهد حاکمیت ظلم است؛ این پیام امام حسین، پیام نجات دنیا است؛ حرکت عظیم اربعین این پیام را در دنیا منتشر میکند و به فضل الهی و به حول و قوه‌ی الهی و به توفیق الهی، این حرکت بایستی روز به روز تقویت بشود.

بیانات در دیدار جمعی از موکب‌داران عراق،

۱۳۹۸/۰۶/۲۷

فلسفه بزرگداشت اربعین حسینی علیه السلام

عترت نیز ستونش زیارت اربعین است که این دو ستون در روایت امام عسکری علیه السلام در کنار هم ذکر شده است...

در زیارت اربعین، هدف قیام امام حسین علیه السلام، همان هدف رسالت نبی اکرم صلی الله علیه وآله وسلم دانسته شده است. بر اساس قرآن و نهج البلاغه، هدف رسالت انبیای الهی، دو چیز است: یکی عالم کردن مردم و دیگری عاقل نمودن آن‌ها با تهذیب نفس...

چنان‌که در زیارت اربعین آن حضرت می‌خوانیم: «فاعذر فی الدعا و منح النصح و بذل مهجته فیک لیستنقذ عبادک من الجهالة و حیرة الضلالة»؛ یعنی آن حضرت علیه السلام با اتمام حجت بر خلق، هر عذری را از امت رفع کرد و اندرز و نصیحت آنان را با مهربانی انجام داد و خون پاکش را در راه توای خدا نثار کرد تا بندگان را از جهالت و حیرت و گمراهی نجات دهد.

برگرفته از کتاب شکوفای عقل در پرتو نهضت حسینی

آیت الله جوادی آملی

امام حسن عسکری علیه السلام فرمودند:

« نشانه‌های مؤمن و شیعه، پنج چیز است: اقامه نماز پنج‌گانه و یک رکعت، زیارت اربعین حسینی، انگشتر در دست راست کردن، سجده بر خاک و بلند گفتن «بسم الله الرحمن الرحیم».

(تهذیب ۵۲/۶)

اهمیت زیارت اربعین، تنها به این نیست که از نشانه‌های ایمان است، بلکه طبق این روایت در ردیف نمازهای واجب و مستحب قرار گرفته است. بر پایه این روایت، همان‌گونه که نماز ستون دین و شریعت است، زیارت اربعین و حادثه کربلا نیز ستون ولایت است.

به دیگر سخن، بر اساس فرموده رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم، عصاره رسالت نبوی (صلی الله علیه وآله وسلم) قرآن و عترت است؛ «انی تارک فیکم الثقلین کتاب الله و عترتی اهل بیتی». (بحار انوار ۱۳/۸۹) عصاره کتاب الهی که دین خداست، ستونی دارد که نماز است و عصاره

شرح فرازی از زیارت اربعین

مهم ترین بخش زیارت اربعین، بیانگر هدف بزرگ قیام و شهادت آن حضرت علیه السلام است: «وَبَدَلِ مُهْجَتِهِ فَيْكَ لِيَسْتَنْقِذَ عِبَادَكَ مِنَ الْجَهَالَةِ وَ حَيْرَةِ الضَّلَالَةِ»^[۱] کسی که نهایت تلاش را در دعوت مردمان برای هدایت به کاربرد و برای آنان به هر نحو ممکن خیرخواهی کرد تا آن جا که در نهایت خون خویش و جان عزیزش را برای بیداری مردم از نادانی و گمراهی فدا کرد». در این فراز، هدف سیدالشهداء (صلوات الله علیه)، در سطحی بسیار فراتر از علل و عواملی معرفی می شود که معمولاً از آن ها به عنوان اهداف قیام عاشورا یاد می شود. در زیارت اربعین، امام حسین (علیه السلام) به عنوان «منجی بشریت» معرفی شده است؛ چرا که تنها سخن از نجات مردم زمان خود یا امت اسلام نیست، بلکه سخن از بندگان خداست که شامل تمامی انسان ها، مسلمان و غیرمسلمان

در تمامی اعصار می شود.

امیر المومنین (صلوات الله علیه) در تشریح بعثت پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) می فرماید: «فَهَدَاهُمْ بِهِ مِنَ الضَّلَالَةِ وَأَنْقَذَهُمْ بِمَكَانِهِ مِنَ الْجَهَالَةِ»^[۲] پس خدای سبحان، مردم را به وسیله آن حضرت علیه السلام، از گمراهی نجات داد و هدایت کرد، و از جهالت رهایی بخشید». خون مبارک سید الشهداء (صلوات الله علیه) بر روی زمین ریخت تا انسانیت را از جهل برهاند و آنان را به افرادی آگاه و هوشیار تبدیل کند.

[۱]. طوسی، محمد بن الحسن، تهذیب الأحكام (تحقیق خراسان)، ج ۶، ص ۱۱۳، ناشر: دارالکتب الإسلامیه، مکان چاپ: تهران، ۱۴۰۷ ق.

[۲]. شریف الرضی، محمد بن حسین، نهج البلاغة (للصبحی صالح)، ص ۴۴، ناشر: هجرت، مکان چاپ: قم، ۱۴۱۴ ق.

بی تو چگونه صبر کنم با چه طاقتی؟

از فتح شام آمده‌ام با چه هیبتی!
از جان خود اگر چه گذشتم به راحتی
دل کنده ام ولی ز تنت با چه زحمتی
می خواستم به پات سرم را فدا کنم
اما به خواهر تو ندادند مهلتی
کی گفته قطعه قطعه شدن درد آوراست؟
مُردن به عشق تو که ندارد مشقتی
بهنتر نبود جای تو من کشته می شدم؟
بی تو چگونه صبر کنم.... با چه طاقتی؟
آتش زدند خیمهٔ ما را و بعد از آن
دزدیده شد تمامی اشیاء قیمتی
این بچه‌ها تمامی شان لطمه خورده‌اند
با من ولی به شکوه نکردند صحبتی
غصه نخور حقیر نشد خواهرت، حسین!
از فتح شام آمده‌ام با چه هیبتی
شرمنده‌ام رقیهٔ تو در خرابه ماند
لطفی کن و سراغ بگیر از امانتی

مصطفی متولی

مراسم اربعین، یک مدل و الگوی حل مسائل اجتماعی و فرهنگی است

مردمی امور در اربعین و کارآمدی این مدل مردمی باید تکثیر شود؛ ایجاد موبک‌های اشتغال، موبک حجاب و عفاف، موبک خانواده و ... از این قبیل است. پرداختن به مدل زیستی و شیوه تعامل اجتماعی اربعین برای ایجاد سبک زندگی اسلامی و حیات طیبه قرآنی هم باید مورد توجه رسانه‌ها و پژوهشگران و اندیشمندان قرار بگیرد. در واقع استمرار و امتداد دستاوردهای اجتماعی و فرهنگی اربعین در زندگی فردی، اجتماعی و فرهنگی ما ضروری است.

مراسم اربعین یک سبک زندگی و یک مدل و الگوی حل مسائل اجتماعی و فرهنگی است که قابل الگوبرداری و مدل‌سازی و توسعه به سایر امور است؛ اربعین فرازمانی و فرامکانی شده است؛ «مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنْتَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ» (نحل - ۹۷) راهپیمایی اربعین بزرگترین عمل صالح همگانی و جمعی امت اسلامی است که پیامد آن باید به حیات طیبه و سبک زندگی اسلامی منجر شود. در حوادثی مثل سیل در ایران، این مدل توسط مردم ایران تکثیر و موبک‌داری و همدلی عمیق مردم تکرار شد. مدل مدیریت

امروز جاده نجف به کربلاست که راه تمدن مطلوب را به جهان نشان می‌دهد

برگرفته از وبگاه KHAMENEI.IR

نظاره نشست.

از این منظر و به عقیده تئوریسین‌های تمدن مادی غرب، دشمن واقعی آن‌ها فرهنگی است که بر خداگرایی و غیب‌گرایی بنا شده باشد که نشانه‌های عشق به خدا را در مناسک عظیم خود همچون حج و راهپیمایی اربعین ابراز می‌کند. طرح نوینی که انقلاب اسلامی ایران در حال طراحی آن است برهم زنده تمدن الحادی و مادی است که اصلش را بر طبیعت‌گرایی، حس‌گرایی و ماده‌گرایی گذاشته است. تأثیر امواج انقلاب اسلامی در سطح جهانی چنان عمیق است که حتی به نظر بسیاری از نویسندگان اصولاً ارتباطی میان پیروزی انقلاب اسلامی ایران (۱۹۷۹) و فروپاشی عملی ایدئولوژی کمونیسم (۱۹۸۹) وجود دارد. «نابودی بلوک شرق به معنویت‌گرایی مستتر در انقلاب اسلامی برمی‌گردد.» و حالا با عیان شدن بن بست نظری و عملی اتوبان لیبرالیسم و جاده مارکسیسم، این جاده نجف به کربلاست که راه تمدن مطلوب را به جهان نشان می‌دهد.

«آرنولد توین بی»، تاریخ‌نگار معروف انگلیسی در کتاب تمدن در بوته آزمایش، در بررسی تمدن‌ها جمله مهمی را بیان داشته است:

«پان اسلامیزم خوابیده است، اما اگر مستضعفین جهان بر ضد سلطه غرب شورش کنند و تحت یک رهبری قرار گیرند، این خفته بیدار خواهد شد و بانگ این شورش ممکن است در برانگیختن روح اسلامی مؤثر افتد و اسلام بار دیگر برای ایفای نقش تاریخی خود قیام کند.»

اولین فاز پیش‌بینی «توین بی» در سال ۱۹۷۹ با پیروزی انقلاب اسلامی تعبیر گشت. ایران اسلامی امروز صرفاً یک دشمن سیاسی، اقتصادی و نظامی برای غرب محسوب نمی‌شود، بلکه یک دشمن فرهنگی، فکری، معرفتی و فلسفی است. تمدن مادی غرب بر انسان‌گرایی به قیمت حذف خدا ابتنایافته است، اما انقلاب اسلامی ایران داعیه داشت که بار دیگر خدا و معنویت را زنده کند و اکنون تجلی این زنده بودن خدا را می‌توان در فوران عشق به «ابا عبدالله» (پدر بندگی خدا) به

اهمیت پیاده روی اربعین در رهنمودهای مراجع تقلید

آیت الله میرزا جواد آقاملکی تبریزی:

بر مراقبه کننده لازم است که بیستم صفر (اربعین) را برای خود روز حزن و ماتم قرار داده، بکوشد که امام شهید را در مزار حضرتش زیارت کند؛ هرچند تنها یک بار در تمام عمرش باشد.

آیت الله العظمی بهجت فومنی:

الان هنوز همه مردم عالم، حسین علیه السلام را نمی شناسند و این تقصیر ماست؛ چون ما برای سیدالشهدا علیه السلام طوری فریاد نزدیکیم که همه عالم صدای ما را بشنود.

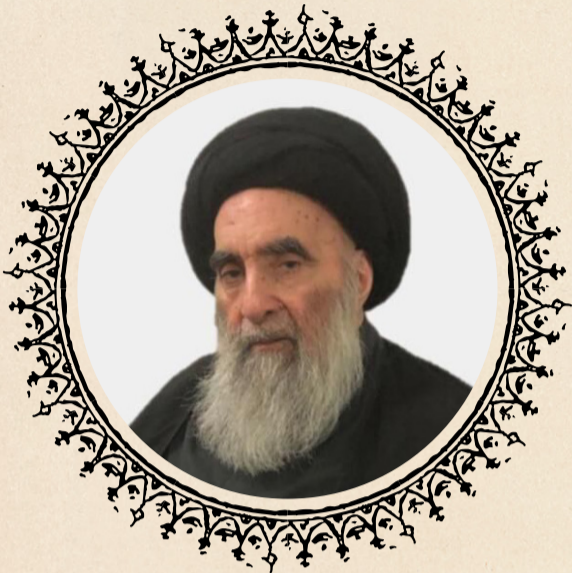

آیت الله العظمی ناصر مکارم شیرازی:

پیاده رفتن، یک نوع اظهار عظمت و تجلیل از مقام شامخ ابا عبد الله علیه السلام است؛ لذا این پیاده روی اربعین خیلی درد دنیا صدامی کند و تبلیغ خوبی برای عالم تشیع و عالم اسلام است؛ یکی از مبلغ های بسیار خوب است.

آیت‌الله العظمی سید علی سیستانی:

از لوازم این زیارت آن است که زائر علاوه بر یادآوری جان فشانی های امام حسین علیه السلام در راه خداوند متعال، تعالیم دین حنیف از جمله نماز، حجاب، اصلاح، گذشت، بردباری و ادب و قوانین آمدو شد و دیگر مفاهیم پسندیده را رعایت نماید تا زیارتش گامی در مسیر تربیت نفس برای پذیرش این امور و تثبیت آثار آن تا زیارت های بعدی باشد. چنین است که شرکت در این مراسم به منزله حضور در مجالس تعلیم و تربیت امام علیه السلام خواهد شد..

آیت‌الله العظمی وحید خراسانی:

سزاوار است کسانی که از ایران مشرف می شوند، به نیابت امام هشتم علی بن موسی الرضا علیه السلام بروند، و کسانی که از بلاد دیگر به آن حرم شرفیاب می شوند، به نیابت سایر معصومین علیه السلام مشرف شوند، و در این سفر پربرکت چون نائب آن مقام رفیع هستند، نظر عنایت حضرت سیدالشهدا علیه السلام به آن نائبان به رعایت منوب عنه آنان موجب سعادت دنیا و عقبی است.

آیت‌الله العظمی جوادی آملی:

اهمیت زیارت اربعین، تنها به این نیست که از نشانه های ایمان است؛ بلکه طبق روایت، در ردیف نمازهای واجب و مستحب قرار گرفته است. بنابراین همان گونه که نماز، ستون دین و شریعت است، زیارت اربعین و حادثه کربلا نیز ستون ولایت است، اما مهم آن است که دریابیم نماز و زیارت اربعین انسان را چگونه متدین می کند.

خاک سردی با خودش می آورد اما چرا؟
 خاک تو آتش به جان شیعیان انداخته ست؟

محمد حسین ملکیان

وَعَلَىٰ آلِ أَبِي الْحَسَنِ
 عَلِيٍّ وَأَوْلَادِهِ
 وَتَحِيَّاتِهِمْ

رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

إِنَّ لِقَتْلِ الْحُسَيْنِ حَرَارَةً فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لَا تَبْرُدُ أَبَدًا
همانا به سبب شهادت حسین ع
حرارتی در دل های مؤمنان است
که هرگز سرد و خاموش نمی گردد.

مستدرک الوسائل، ج ۱۰، ص ۲۱۸